

EUWT w aktach prawnych dotyczących Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej jako innowacyjny instrument prawny zostały wprowadzone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1082/2006 z 5 lipca 2006 r. w celu ułatwiania współpracy terytorialnej oraz wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej przede wszystkim poprzez realizowanie projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym głównie w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Poprzez swój charakter są one najlepszą formą prawną przystosowaną do realizacji transgranicznych projektów.

Zatwierdzone w grudniu 2013 roku rozporządzenia dotyczące polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020 podkreślają rolę EUWT w realizacji programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej jako podmiotów zarządzających programem lub jego częścią lub „jedynych beneficjentów” projektów.

1. Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 19 z późn. zm.)

art. 7 ust. 3

Zadania EUWT są ograniczone przede wszystkim do realizacji programów lub projektów współpracy terytorialnej współfinansowanych przez Wspólnotę za pomocą Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego lub Funduszu Spójności.

2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania

Wspólne oświadczenie Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji dotyczące szerzenia wiedzy oraz art. 4 i 4a rozporządzenia w sprawie EUWT

Parlament Europejski, Rada i Komisja postanawiają lepiej koordynować wysiłki mające na celu szerzenie w instytucjach i państwach członkowskich wiedzy o możliwościach, jakie niosą za sobą europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej, aby zwiększyć widoczność ich zastosowania jako instrumentów, które można wykorzystać do celów współpracy terytorialnej we wszystkich dziedzinach polityki UE.

3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”

motyw 32

Należy zachęcać państwa członkowskie do powierzania EUWT funkcji instytucji zarządzającej lub do nakładania na takie ugrupowanie odpowiedzialności za zarządzanie częścią programu współpracy dotyczącą obszaru objętego danym EUWT.

art. 2

W ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” EFRR wspiera następujące elementy:

- 3) współpracę międzyregionalną w celu wzmocnienia skuteczności polityki spójności poprzez wspieranie:
 - c) wymiany doświadczeń dotyczących identyfikacji, przenoszenia i rozpowszechniania dobrych praktyk i innowacyjnego podejścia w odniesieniu do wdrażania programów EWT i przedsięwzięć w tej dziedzinie oraz wykorzystania EUWT;

art. 7 ust. 1 lit. c)

(ii) wspieranie wymiany doświadczeń w celu zwiększenia skuteczności programów EWT i przedsięwzięć w tej dziedzinie oraz wykorzystania EUWT zgodnie z art. 2 ust. 3 lit. c);

art. 9

Wspólny plan działania

W przypadku gdy wspólny plan działania, o którym mowa w art. 104 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, jest realizowany pod nadzorem EUWT jako beneficjenta, pracownicy wspólnego sekretariatu programu EWT oraz członkowie zgromadzenia EUWT mogą zostać członkami komitetu sterującego, o którym mowa w art. 108 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. Członkowie zgromadzenia EUWT nie stanowią większości w ramach tego komitetu sterującego.

art. 11

Zintegrowana inwestycja terytorialna

W przypadku programów EWT instytucją pośredniczącą, mającą zarządzać zintegrowaną inwestycją terytorialną, o której mowa w art. 36 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, oraz ją wdrażać, jest podmiot prawa ustanowiony na podstawie prawa jednego z państw uczestniczących, o ile został utworzony przez instytucje lub podmioty publiczne z co najmniej dwóch państw uczestniczących, albo EUWT.

art. 12 ust. 3

Bez uszczerbku dla ust. 2, EUWT lub inny podmiot prawa ustanowiony na podstawie prawa jednego z państw uczestniczących może być jedynym beneficjentem operacji, pod warunkiem że został utworzony przez instytucje lub podmioty publiczne z co najmniej dwóch państw uczestniczących, w przypadku współpracy transgranicznej i transnarodowej, i z co najmniej trzech państw uczestniczących, w przypadku współpracy międzyregionalnej.

art. 22

Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej

Państwa członkowskie uczestniczące w programie EWT mogą korzystać z EUWT celem przekazania mu odpowiedzialności za zarządzanie tym programem EWT lub jego częścią, w szczególności przekazując mu obowiązki instytucji zarządzającej.

4. Dokument Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z dnia 04.10.2012 r. Programy współpracy transgranicznej z udziałem Polski w perspektywie 2014-2020

Polska zakłada wykorzystanie ugrupowań jako instytucji odpowiedzialnych za realizację projektów współpracy terytorialnej. Niemniej jednak, z uwagi na skomplikowany kształt przepisów UE dotyczących ugrupowań oraz brak w Polsce doświadczeń w zakresie działalności EUWT w perspektywie 2014-2020 Polska nie przewiduje powierzenia im funkcji Instytucji Zarządzającej programami EWT, natomiast będzie zachęcać do powoływania EUWT w celu zarządzania realizacją projektów.

5. Umowa Partnerstwa 2014-2020 z Polską przyjęta przez Komisję Europejską w dniu 23.05.2014 r.

Tworzące się z udziałem partnerów z Polski europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) powinny coraz aktywniej uczestniczyć w programach EWT. Ugrupowania, jako instytucje mające ponadnarodowy charakter, pozwalają na prowadzenie daleko zinstytucjonalizowanych działań międzynarodowych. Przepisy prawa UE bardzo szeroko określają potencjalny zakres działań EUWT – wykraczający również poza cel EWT. W ramach programów EWT z udziałem Polski rola ugrupowań będzie przejawiać się w realizacji projektów, możliwe jest powierzenie EUWT zarządzania projektem parasolowym – pozwalającym na realizację mikroprojektów.

6. Umowa Partnerstwa 2014-2020 ze Słowacją przyjęta przez Komisję Europejską w dniu 20.06.2014 r.

W ramach programów współpracy transnarodowej istnieje potrzeba zaangażowania do partnerstw w większym zakresie również Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej (EUWT). W ramach współpracy terytorialnej nadal będą wspierane EUWT w celu ułatwienia i wzmacniania przygotowywania wspólnych strategicznych i programowych dokumentów, działań ukierunkowanych na rozwój specyfik terytorialnych z naciskiem na rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz tworzenia partnerstw.